

ԲԱԺԱՆՈՐՂ ԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյնիւրից համար
Տարեկան 10 Ժր.
Վեցամսեայ 5 »
Արտասահմանի հա-
մար Տարեկան 12 »
Վեցամսեայ 6 »
Անհրկիայի համար
Տարեկան 2.50 Ժր.
Վեցամսեայ 1.25 »
ԿԱՆԻՒԿ ՎՃԱՐԵԼԻ

—X—
Մանուցման տոգր 20 ան-
բիւն է, երեքիս ան ի ան-
գամեհու համար 20 Օլօ
գեղջ կընայ:

(ԳԻՆ 10 ՍԱՆԹԻՄ)

ՇՆԱԲԹ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՑԻՆ. ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ԶՈՐԵԲՇՆԱԲԹԻ ԵՒ ՇՆԱԲԹ ՕՐԵՐԸ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՑՈՒ Յ. ՍՈՒԲԻԱՍԵԱՆ

Նամակ եւ գրամ գրիկ
Խնամարարութեան հասցիին

Редакция на русском
«Шаржун»
Варна.
Redaction du journal
«Charjoan»
Varna (Bulgarie)

Գրութիւնք եւ չեմ ցրտիք

(ԳԻՆ 10 ՍԱՆԹԻՄ)

Չափական տօներու պատճառով,
յառաջիկայ Չորեքշաբթի Շարժում
չի հրատարակուիր:

ԳԱՆԻՆԱՑԻՆ

Գրեթէ ասանք ինք զար ա-
ռաջ, եփրայական ստրուկ ժողո-
վորդը՝ իր հնամուլ եւ կեղծ գի-
տուն առաջնորդներէ զրգված,
չարչարեց, խաչեց, ծնունդով ու
գիրքով համեստ բայց էութեամբ
Մեծ Գալիլիացուն, որի միակ
յանցանքն էր մարդկութեան քա-
րոզելը. — Սիրեցէք միմեանց,
ձեր ունեցածի կէսը տեցէք
չունեցողին:

Հոսմայեցիները լծի տակ ան-
բարոյականացած հրէա ժողո-
վորդը այնքան ստորացաւ որ
ամբողջ մարդկութեան կեանքը
բարոյապէս յեղափոխուց եւ իր ա-
մենամեծ փառքը կազմուց պառ-
կին մատնեց թշնամի կառավա-
րութեան ձեռքը. պատժել տեց
ժամանակի ամենից անարգ պա-
տիժով:

Այդ ստրուկ ժողովրդի աղցե-
ցիկ աշխարհական եւ կրօնական
կեղծ բարեպաշտ դասակարգը
Գալիլիացու մէջ իր շահերի
վտանգելը տեսնելով՝ ժողովրդ-
դային բարեկամի դիմակը հա-
գած՝ կատաղած աղաղակեց. ա-
ղատեցէք Բարաբային, խաչեցէք
Գալիլիացի Քրիստոսին: Եւ խափ-
ված ու գործիք դարձած հրէա
ամբողջ իր վիշտ ճշմոյ իշխա-
նութիւնից խնդրեց մարդասպան
առաջակի ներսմը, իսկ մարդ-
կութեան ցաւերով տանջվող Մեծ
Գալիլիացու մահը...

Մեծ Գալիլիացին մեռաւ անարգ
մահով, խաչի վրա, հալածված
եւ ծաղրված այն ժողովրդից, որի
կեանքը բարեխաւելու համար էր
միայն ապրում:

Մեռաւ Ինքը: Բայց մարդկու-
թեանը թողեց—սիրեցէք միմե-
անց, ձեր ունեցածի կէսը տեցէք
չունեցողին, ամենամեծ բարոյա-
կան իմաստով ի խօսքերը:

Այդ խօսքերը դարձան ապա-
ղայ մարդկութեան բարոյական
հիմնաքարերը:

Բայց, դժբախտաբար, լոկ

արտաքուստ, լոկ իբր խօսք:
Եւ այսօր, այդ խօսքերը, որոնց
իմաստի իրականացումը մարդ-
կութեան համար երջանկութիւն
պէտք է պատրաստէր, գործիք
են դարձել մարդկութեան կեղծ
եւ հարստահարող մասի ձեռքում:
Եւ սրանով է որ Գալիլիացուն,
Աստու տեղ ընդունող պաշտօնա-
կան դասակարգը ճնշում ու խեղ-
զում է ամեն մի ազատ միտք:
պաշտպան հանդիսանում թանձր
խաւարին ու բիւռ ուժին:

Հրէա ժողովրդը, մօտ երկու
հազար տարի առաջ, չը հասկա-
ցաւ Մեծ Գալիլիացու քարոզները
եւ նրան հալածեց: Այսօրվայ մարդ-
կութիւնը թէեւ նոյն Գալիլիացու
համար տաճարներ է կանգնել,
պաշտում է եւ նրա քարոզած իբր
բարոյական հիմք է ընդունել,
բայց նոյնքան խիստ է, նոյնքան
կատաղի թշնամի դէպի իր այն
զաւակները, որոնք Գալիլիացուն
նման, ստրուկ ժողովրդներին
քարոզում են՝ մաքրվել, ջախջա-
խել բարոյապէս եւ մտաւորապէս
կաշկանդող շղթաները:

Այսօր, ամեն մի ստրկացած
աղց, գրգռված ժամանակակից
գիւնակաւորված կեղծ գիտուննե-
րից, Գալիլիացուն խաչող
հրէաների մոլեգին կատաղու-
թեան հաւատար կատաղու-
թեամբ՝ աղաղակում է. աղատենք
առաջակ Բարաբային. եւ խաչենք
նրան, ով քարոզում է աղատու-
թիւն եւ մտրակում է մեր բա-
րոյական պակասութիւնները:

Տասնը ինք զար անցնում է.
Գալիլիացին պաշտվում է իբր
Աստուած, բայց նրա քարոզած
սկզբունքները գրեթէ մեռած
տառ են մնում:

Առանց ստած լինելու կարելի
է տեսլ, որ այսօր ամբողջ պաշ-
տօնական Քրիստոսնայ մարդկու-
թիւնը այնքան կեղծ է, որ կրկին
կաղաղակէր—աղատենք մարդաս-
պան առաջակ Բարաբային, խա-
չենք Գալիլիացի Քրիստոսին—
եթէ նորից Մեծ Գալիլիացին աշ-
խարհ գար եւ ուղենար իր քա-
րոզածները իրագործել...

ՎԱՐՈ

—X—

ՉԱՅՆԵՐ ԳԵՐԵՉՍԱՆԵՆ

Այլ հերիք է. Մարտիկոյ խա-
նութեանը յոգնեցաւ լոկ յայտա-
բարութիւններ տպելէ: Փոտած
ապրանքը այլեւս առնող չունի...
բայց թերթը լիցնելու է:

Ու դուռները բացաւ կրկին ա-
մէնուն առաջ, Որքան զրպար-
տութիւն, որքան սրբապղծու-
թիւն, որքան կեղծիք կուղէք
կայ: Պարոկաստանէն դերեզմա-
նական ձայն մը, ամէն սրբու-
թիւն, ամէն բարոյականութիւն
ոտքի տակ առնելով, փողոցային
անպատկառութեամբ, կը հայհոյէ
Մահլաւ գիւղի ինք նահատակ-
ներուն...

Յիշկուէն, Գ. ստորագրու-
թեամբ ուրիշ դերեզմանական
ձայն մը՝ ամէն աղտոնութիւն կը
թափէ տեղական երիտասարդու-
թեան գլուխին, խառնելով զայն
Գաշնակցականներու հետ... Մե-
ղաւոր է տեղական երիտասար-
դութիւնը, որ հրէջ վեղարարը
մը քչեց Պուլկարիայէն...

Տարօրինակ անկում: Սրտա-
սահմանի հայ թերթերէն շատերը
օր աւուրաւելի կը խրին աղտի ու
անարբութեան վիճին մէջ. Բարի՛
ճանապարհ թաղողներուն:

ԲԱՐԱ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նիւ-Եօրթ, 8 Ապրիլ

«Պատմութիւնը ինքզինք կը
կրկնէ», ըստած է: Մեր աղգա-
յին ժամանակակից պատմու-
թիւնն ալ այս օրէնքին կը հպա-
տակի: Հայը իր նորած իլյոյսերու
իրականացումը պահանջեց Պէր-
լինի վեհաժողովէն եւ... յուսա-
խաբ եղաւ: Այսօր, հայը սկսած
է բաներ մը յուսալ Հասկի Վե-
հաժողովէն ալ: Տարբերութիւնը
սա է թէ, առաջին անգամ աղգը
պաշտօնապէս յուսաց եւ... պաշ-
տօնապէս յուսախաբ եղաւ. իսկ
այս անգամ աշխարհի չորս ծայ-
րերը յրուած անգլոլիս հայ դաղ-
թակաւորութիւնները սկսած են ի-
րենց աչերը յառել Հասկի խա-
ղողութեան վեհաժողովին դա-
տարկ սրահին շուրջը: Մեր

Պատրիարքը եւ պատգամաւորնե-
րը չեն որ այս անգամ Խորհուրդի
յոյսերով պիտի փքուին և...
տարիներ վերջը, յուսադու-
իրենց ակնկալութեանց աւերակ-
ներուն վրայ, պիտի հառաչեն:
Պարզ, դիւրախար ու անպաշ-
տօն հայ դաղթական հասարակ-
ութիւնը այս անգամ յուսաւած
է, յոյսերով լեցուած, ու ժօ-
տերս իր անլեզու պատգամաւորը
— «Արդուհալը» — պիտի զրկէ Գե-
հաժողովին:

«Արդուհալը» տալու մէջ շատ
վարժ ենք ու ճարպիկ: Հայրե-
նիքի մէջ ալ հազար անգամ «ար-
դուհալը» տուած ենք մեր անձնա-
կան գործերուն համար, և ամէն
անգամին ալ, մեր «արդուհալը»
իր յաւիտենական հակառակորդին
արժանացած է... «միմեքեթի»
տակը մտնելով: Բայց մենք ու-
րէն չենք յուսահատած: «Ենթ»
փառ: Կտոր մը թուղթ է, կու-
տամ կերթայ, կտորիք է փայլ-
յին բարի ժամուն կը հանդիպե՛ր
նոյնպէս, երբ անցեալները քօռք
մը ելաւ Նիւ-Եօրթի մէջ թէ: Ա-
մերիկայի հայերս օգեօք է Գե-
հաժողովին գիմենք մեք քստիք
համար, գրեթէ ամեն հայ իր
փութկոտ հաւանութիւնը յայտ-
նեց: «Հա՛ւ թօղ ըլլայ, Ելին
փառ մը չե՛լեր, «արդուհալը»
պէս բան մը կը զրկենք կերթոյ:
օգուտ չըտայ ալ, փառ չը բե-
րեր»:

Հրապարակային Հողոգնութեան
մէջ քուէարկելու համար, պատ-
րաստուեցաւ որոշմնագիր մը, զոր
Մասաչուսէթի եւ Բօսթ Ուլլըճօնի
նահանգներու հայ դաղութիւնքը
քուէարկեցին եւ զրկեցին Ռօ-
չընկիթընի կառավարութեան,
խնդրելով որ խաղաղութեան ժօ-
ղովին Մ. նահանգաց պատուի-
րակը հայկական խնդիրք տանք
ժողովին ու, յարատեւ խաղա-
ղութեան սիրոյն համար, պա-
հանջէ Հայուն պատուի, կեանքի
ու ինչքի ապահովութիւն:

Այս ժողովները, մասնակի
ստիպումները, ժողովրդական
պահանջը, տեղական հայ ժօ-
մուլի թեւագրութիւնները հա-
ղիւ հաղ կրցան շարժել մեր...

առաջնորդ Սրբազանք, որ գրեթէ «չօր»ով երէկ նիւթօրք եկաւ, և վեց հատ բաց-տոմս գրեց երկու վաճառականի, և ընթացք բռնելի և մէկ խմբագրի: Ասոնք հաւաքուելով, կազմեցին յանձնախումբ մը, որ մօտերս պիտի բերէ իր թելագրութիւնները: Ուստի իրենց կառավարութեան ազերագիր մը և պատգամատրութիւն մը զրկելու մասին: Կըսպանենք:

Սրբազանք շատ պահպանողական և գրեթէ ստոր ընթացք մը բռնեց ժողովը կազմած միջոցին: Բացարձակապէս յայտարարեց թէ՛ ժողովին մէջ մէկ հատ Դաշնակցական չուղեր: Սրբազանք վեղափոխութեան թըշնամի է: քայց Դաշնակցականները իր մեղքին չափ կատէ: Կըսեն թէ նորակազմ Հնչակեաններու նոր խմբագիրը ներկայ եղած է ժողովին: Երբ այս մասին դիտողութիւն ըրած են Սըրբազանին, պատասխանած է. «Ձէ՛, անոնք այնքան գէշ չեն. խօսեմ քաղաքականութեան կը հետեւին, ալ յեղափոխականներ չեն»: Նայինք այս վերջին նախատինքին պիտի գիմանան: Բայց Պարսկաստանի նախորդ Առաջնորդը մեծ մարդ ներկայացուած է «նոր կեանք»ի մէջ: Այս տեղի նորակազմները կը ներեն Սրբազանին: Լաւ է յեղափոխական չըլլալ, քան ժողովէ մը բացակայ գտնուիլ, և Սրբազանին զազանի օգնութեանէն զրկուիլ:

Մ. Նահանգաց կողմէ վեհաժողովին պատգամատրութեան մէջ է հայասէր համբաւոր Սէթ Լօ, Բօլրմոզիա գոլէճի նախագահը, և Ամերիկայի ամենէն հմուտ ու հարուստ փրօֆէսոր դիւանագէտներէն մին: Անցեալ օր հայկական պատգա-

մատրութեան մը հետ տեսակցութեան միջոցին, Սէթ Լօ յայտարարած է. «Ձեմ հաւատար թէ վեհաժողովին մէջ հայկական դատին նման խնդիրներով զբաղինք»: Նիւ Հէյվընի հայերը և նշանաւոր Ամերիկացիներ Ուոշինկթըն նախագահին գիմած են, խնդրելով որ յանձնարարէ Ամերիկայի պատգամատրին խօսիլ Հայոց նկատմամբ վեհաժողովին մէջ: Նախագահը իսկոյն կտրուկ նամակով մը պատասխանած է թէ վեհաժողովը պետութիւններու ներքին խնդիրներով չը պիտի զբաղի:

Սակայն զիստ չուեր: «Արդու հալ» մըն է կը զրկենք, կերթայ Հաակ: Պատգամատր մըն է կը ճամբենք Ուոշինկթըն: Օգուտ չուենայ, զիստ ալ չուենար: Սակայն շատ շուտ ընելու ենք: Մ. Նահանգաց պա գամատրութեան քանի մը օրէն կը մեկնին. մեզ չեն սպասեր. իսկ մեր պատգամատրը տակաւին ընարուած իսկ չէ, և Սրբազանք գեռ որ եւ պատրաստութիւն տեսած չէ թէ երբ Ուոշինկթըն պիտի երթան, կառավարութեան և երեսփոխաններուն հետ տեսակցելու համար: Եթէ իրական օգուտ մը կը սպասուէր, շատ կանուխէն սկսելու էր այս գործը: Նորէն կը գրեմ: Թ. Չ.

Ռուսոյս, 7 Ապրիլ

Եւրաթ օրը ցրտած հրաւերի մը համեմատ՝ կիրակի իրիկուն ժամը 7.30ին ներկայ գտնուեցանք տեղւոյս պուլկար բողոքականներու ժողովարանը, ուր, ըստ Պատ. Գէորգեանցի, տեղի պիտի ունենար Հայաստանի սովետականութեան հանգանակութեան համար ժողով մը:

Բաղմութիւնը բաղկացած էր պուլկար բողոքականներէ և հայ երիտասարդներէ՝ մեծ մասամբ գաղթական:

պայմաններէ հետ: Ինչ կարող է անել Պիերը այդ սոսկալի անհաւասարութեան, այդ մինչեւ երկինք բողոքող անարդարութեան դէմ. Ինչ կարող է անել մի պարզ հոգեւորական, որի միակ ոյժը նրա ազնիւ ու զգալուն, մարդասէր սիրտն է, որ իր ամբողջ էութեամբ վրդովվում, աչեկոծվում ու տանջվում է երկրիս վրայ սիրով շտրուկեան, սոսկալի երեսփոխանով, իսկ ինքը ոչինչ, ոչինչ չի կարող անել... Մի հիւանդ և ծերացած բանուորի սովից ազատելու համար Պիերը ստիպուած է ամբողջ մի օր անէ տուն ընկնիլ, ստիպուած է ժամերով սպասել սրա նրա նախասենեակում, սուտքերի ու սանդուխքների մօտ եւ ականատես լինել: Թէ ո՞րչափ զիզի, ո՞րչափ վատնող ու փարթամ է Պարիզի հարուստ եւ սիրող դասակարգը: Այն տեղ, աղքատների քաղաքամասում՝ մարդիկ ուտելու ցամաք հաց չունեն, իսկ այստեղ բուրժուազիան, անձնատուր եղած կատաղի ինքնամոռացութեան, չը գիտէ թէ ինչ նոր-

նախ՝ պուլկարերէն լեզուով քանի մը կրօնական երգերէ, աղօթքներէ և քարոզէ մը յետոյ, բեմ ելաւ Պատ. Գէորգեանց և բառական լաւ կերպով հասկցուց թէ մենք, մասնաւորապէս իբրեւ համարիւն եղբայրներ, ի՞նչ սրբազան պարտականութիւն ունինք հանդէպ մեր այն եղբայրներուն, որոնք անօթութենէ կը մեռնին Մայր երկրին մէջ: Պատուելին, ի մէջ այլոց, յայտնեց նաեւ թէ ինք գիմած է պուլկար բողոքականներուն, որպէս զի անոնք ալ մասնակցին այս նպատակի գործին, և վերջապէս հրաւերեց հայերը որ հաճին իրենց նպատակները ուղարկել իր տունը: Պատուելին իր խօսքերը աւարտելէ յետոյ, յայտնեց թէ քանի մը խօսք ալ այս մասին Տ. Կ. Մաղմանեան պիտի խօսի:

Տ. Մաղմանեան բեմ ելլելով, նախ շնորհակալութիւն յայտնեց Պատ. Գէորգեանցի անոր եղբայրասիրական զգացումին համար, և ապա փութաց գիտողութիւն մը ընել պատուելիին ըսելով. «Մեր արժանապատուութեան գէ՛մ էր, մեր եղբայրներու մասին նիւթական նպատակ հաւաքելու համար. օտարներու դիմել և անոնց ազդակել. այդ կարգի բաներ օտարներու կողմէ ինքնաբերաբար հարկ էր ըլլային»: Այս կարճ շնորհակալութենէն ու գիտողութենէն վերջ, Տ. Մաղմանեան դառնալով իր բուն խօսելիքին, ըսաւ. «Մեր ազգը վերջին տարիներս ենթարկուեցաւ այնպիսի թշուառ կացութեան մը, որ կարող դասակարգը պէտք էր երեւան գար իր եղբայրասիրական զգացումներու ամենէն զօրաւոր արտայայտութեամբը: Սակայն, դժբաղդաբար իսկապէս այս պարագային դուրս եկաւ այնպէս ինչպէս կեղծ ու կիրն փորձաքարին վրայ»: Յետոյ մայր երկրին և արտասահմանի մէջ գտնուած թշուառութիւն-

ները թուելով հարցուց. «Ո՞ր հայ հարուստը—Հնդկաստանի, Եւրոպայի, Ռուսիայի կամ Պուլկարիայի մէջ—եղբայրասիրական զգացումով վառուեցաւ ու ճշմարիտ եղբոր մը պէս շարժեցաւ»:

Ռուս բռնակալութիւնը, ըսաւ, սակէ քանի մը տարիներ առաջ Հրեաները իր երկրէն արտաքսեց, և անոնք մեզի պէս թալանուած, արիւնյուայ, բոկոսն ու մերկ շէր սր կելլէին, բայց Հրեայ հարուստ դասակարգը, իմանալով իր ազգակիցներուն գլխուն եկած դժբաղդութիւնը, անմիջապէս մեծ գումարներ գրաւ զանոնք փոխադրելու, անոնց համար օտար այլաբարձի մէջ երկիրներ գնելու: Հիրշ միայն, ըսաւ, որուն կեանքը նիւթական ծառայութիւններու շարք մը եղած է իր ազգին համար, այդ պարագային հարուստ միջին ֆրանք յատկացուց. գումար մը որ իր հարստութեան մէկ կարեւոր մասը կը կազմէր: Մեր հայ հարուստները սակայն այդպիսի բաներ չընէին զատ, ստոր հաշիւներով արգելք կըլլան հաւաքումներու ալ մայրենց թէ Ռուսչուքի մէջ ալ ջանքեր եղան նպատակ հաւաքելու. հարուստներուն ազդեցին որ ձեռնարկէին, սակայն այս տեղի շուքերը իրենց գարուցին ու եկեղեցիին համար ըլլալիք հանգանակութեան չը փաստելու համար՝ մերժեցին: Մինչդեռ վանի մէջ անօթութեան չը դիմանալով, ծովամոյն կըլլան, առդին գաւկայն ասոնք եռանդով հանգանակութիւն կընեն թաղումի շքեղ գերեզման մը պատրաստելու համար: Չը գիտեմ ի՞նչ պէտք կայ ըսաւ թաղումի, քանի որ այսօր ազգը կենդանի թաղում է՞: Վերջապէս Տ. Մաղմանեան ըսելով. «Չը շէր բան մը չեն ընէր, պէտք է որ գոնէ երկուստեք ու-

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն
Հ Ա Մ Ա Յ Ի Ա Ր Հ Ա Յ Ի Ն Վ Ի Յ Շ Ը

(20 ԱՅՅԻ «Paris» ՎէՊԸ)
Այդ նպատակով Պիերը ճանապարհ է ընկնում դէպի քաղաքի շքեղ ու փարթամ ընակարանները, որ ապրում է Պարիզի լուսաւորում, հարուստ ու երջանիկ գասակարգը—բուրժուազիան: Այդ բուրժուազիան է պահպանում «ծերացած աշխատատեղերի անպատանարանը» եւ Պիերը սովորած էր գիմել «խնամակալ տիկիներին» բարեարտութեանը: Մտնելով հարուստ բուրժուաների աները, խեղճ հողեւորականը չը կըլլում է հարստութեան, փայլի ու զեղխութեան պարագաներով, որ անին տեղ գրաւում է մարդու աչքը, որ միեւնոյն ժամանակ, անսահման հովազատկեր է ներկայացնում աղքատների ու զրկուածների կացութեան

թեան խնդիրը շատ անգամ դառնում է քաղաքականութեան խնդիր, մի-նիստական կարիւնէի ընկնելու առիթ: Մարդու անառակութեան մասին պիտէ ոչ միայն կիրել, այլև զուակները—գեոհաս երկրասարգը եւ օրիորդը: Բնտանիքի մայրը—Բարոնուհի Դիւվիլար՝ նոյնպէս յետ չի մտում իր մարդոց անտակութեան կողմից. նա բացարձակ սիրային յարաբերութեան մէջ է մի ջանել ազամարդու հետ, սրին յետոյ իր փեսան է պարձնում՝ պսակելով իր ազգը ազլկայ հետ... Այդ ամուսնութեան հետաքրքիր հանգամանքներին մէկն էլ այն է, որ օրիորդը գիտնալով իր փեսացուի եւ մօր կեղտոտ սէրը, ինքն էլ իր կողմից աշխատում է ամուսնացնել մօր սիրականին իր վրայ... Ահա այդ տեսակ արտաքին փառքի, պատուի ու շքեղութեան, եւ ներքուստ մինչեւ անհասական, շնային կեանք վարող բուրժուազիան է Պարիզի տէրը: Այս մտքերը սյրում, խորալու-

Թիւնը ընէ ինչ որ կրնայ ընելու, վերջացուց իր խօսքը:

Ժողովարարներն մէջ եղած հանգանակութիւնը շատ խեղճ կերպով եղաւ. կարծես թէ դուրսը սպասող աղքատի մը արուելու ձեռով հաւաքուեցաւ և դուամբն ալ շատ ջնջին բան մը եղաւ, 24 ֆր.— գումար մը, որուն կրկնապատիկը հոս ամէն շաբաթ «քաֆէ շանթան» հերու մէջ մտնող հայեր ունինք: Վերջապէս այդ ֆիշեր խիստ տխուր տպաւորութեան տակ մեկնեցանք ժողովարանէն:

Մենք հոս ունինք ատոյց քահանայ մը որ մանիշակագոյն վերարկու էր հագնի ու լանջախաչ կրկնապատիկը հարուստներու պատկին ու դագաղին դուրսը անպատճառ կը գտնուէր և պաշտօնական հանգէսներու մէջ կը փայլէր իր պատուանշաններովը: Ունինք ուրիշ քահանայ մըն ալ որ երրորդ պարզ ու խեղճ քահանայի մը քով հրամանատարի մը պէս կը շարժի, միշտ ձրի կնուէրքներն ու թաղումները անոր ընել կուտայ և միշտ կուրք կը պահանջէ դերեզման երթալու համար, առանց նկատուութեան առնելու մեռելին արիւղ վիճակը: Ունինք, այո, մենք այսպիսի քահանայներ, որոնք և ոչ իսկ վայրկեան մը մտածած են թէ արգեստ իրենց համարին եղբայրները, անթութեան անհարկու ճիւղաններուն տակ, ի՞նչ տաղնապալի վայրկեաններ կանցընեն Աստուծոյ շնորհները մէջ: Անահայ պիսի հարմաններն ու կրկնութիւններն այլ լինելով, տակաւին կը գանգատինք թէ օտարները մեզ կուրսան:

Յ. Մ. 2.

Թաւրիզ, 31 Մարտ

Թաւրիզի վերջին պայքարը

Սի քանի որ առաջ, Արարիկ քաղաքի Մուշաղիզը ընդհարում է ունեցած տեղական զստապարի հետ:

են Պիերի սիրտը, մաշում են նրա հոգին, և նա այժմ ստիպուած է զիմել այդ անարարական բուրժուաներին, խնդրել, աղաչել, որ բարեհաճին ընդունել իրանց հիմնած ապաստանի մէջ սովոր մեռնող բանուորին: Պիերի յորդորանքը եւ դիմումները միտում են առանց հետեւանքի. երկուսն ալ իմանում է, որ ծերունի Լավէօլը, որի համար նա այնքան հոգս էր տանում, արդէն վախճանուել է իր քանդուած մարմարի մէջ, երեսը դարձած պատին: Հաւանական է, որ հիւանդ ծերունին, երկարատեւ քաղցից յետոյ՝ անկանոն կերպով լցրել է իր ստամոքսը, որից եւ մեռել է: Տխուր մտածումները ճնշում են Պիերի սիրտը. բանուոր Լավէօլի մահուան լռութիւնով, նա պարզ սեռնում է, որ իր բոլոր ջանքերը ի գրեթե կյան, և մի մարդ գոնէ չը կարողացաւ փրկել կորստից: Իսկ ո՞րքան հազարներ կորչում են այդպէս սովոր չբաւարութեան զոհ դառնալով... Հասարակութեան մէջ բազմաթիւ

խնդիրը շատ լուրջ կերպարանք առնելով, Մուշաղիզը իր շուրջն է հաւաքում սէյրիներին և մուսուլման պաշտպաններին. սպասուած կառավարութեան դէմ: Կառավարութիւնը Մուշաղիզի կողմից լուրջ զիմացութիւն տեսնելով, թնդանօթներով պաշարում է նրա ապաստանը, մի քանի ուղեւորով քանդում առնելու եւ Մուշաղիզին ձերբակալում:

Թէքանի և Թաւրիզի կառավարութեան համաձայնութեամբ որոշվել էր Մուշաղիզին անթուրել կէրքէլա: Անցեալ օր զօրքերի հսկողութեան տակ Մուշաղիզը բերվեց Թաւրիզի մօտ մի տեղ, որտեղից, Ամիր Նիզամի կարգադրութեամբ, գիշերանց պէտք է ճանապարհէին առանց քաղաք մտնելու:

Քաղաքի Մուշաղիզները, սէյրիները և մուսուլման ամբօրը լսելով որ Մուշաղիզին գիշերանց քաղաքէն անցընելու են քաղաքից, կասաղում և սպառնում են ժողովուրդը ոտի կանգնեցնել ու յարձակվել կառավարութեան վրա: Ամիր Նիզամին թագաժողովուրդը խորհուրդ է տալիս Մուշաղիզին քաղաք բերել և հանդարտեցնել խռովութիւնը: Ամիր Նիզամի հակառակում է թագաժողովին. իսկ սա, հակառակ Ամիր Նիզամին, հրամայում է Մուշաղիզին քաղաք մտնել:

Մինչև այս կարգադրութիւնը, արդէն պարսիկ հասարակութիւնը կարգադրողները գրգռուած մի մեծ ցոյցի է ձեռնարկում. բազարը գոցվում է և հայերը իրանց անբուռն են փակվում: Ամիր Նիզամ պաշտօնից հրաժարվում է, թագաժողովը և Շահը հրաժարականը չեն ընդունում: Ամիր Նիզամ պնդում է իր հրաժարականի վրա: Տեղիս Մուշաղիզը Թէքան, Մաղաղամին հեռագրում է բնիկներին Ամիր Նիզամի հրաժարականը, հակառակ դէպքում տեղի ունենալիք արեւնայեղութեանց պատասխանատու չը լինելը յայտնելով:

Մաղաղամը հեզմակա՞նք ֆիշքով Մուշաղիզի հեռագրին պատասխանում է: — Ձեր պահանջին հպմեմատ Ամիր Նիզամի հրաժարականը ընդունվեց այժմ դուք կարող էք երկիրը կառավարել: — Եւ միւս կողմից, Շահը իր թագաժողովին օրդուն ծանր յանդիմանութիւններ է ուղղում, որ Ամիր Նիզամի կարգադրութեան հակառակելով քաղաքի անդորրութիւնը

հիմնարկութիւններ կան զանազան բարեգործական նպատակներով. թէ անհասկանալի և թէ համայնական բարեգործութիւնը սաստիկ տարածուած է Պարսկուտ. ամէն կողմից աշխատում են օգնութեան հասնել, ձեռք կարկանդակ խեղճերին, հաղթաւաններին ու քաղցածներին, — իսկ այս վերջինների թիւը ո՞չ թէ պակասում, այլ օր աւելի աւելանում է: Ի՞նչ պիտի լինի սրա վերջը. բարեգործութիւնը նոյնպէս անընդունակ է մարդկութեան ցուեքը բուժելու, սովատանջ բազմութիւնը տպաւորելու չբաւարութեան տանջանքներից... Եթէ մի հասարակութեան կազմակերպութիւնը հիմնուած է այնպիսի անարդար սկզբունքների վրայ, որ անհասանելից ոմանք ուսելուց արաքվում են, իսկ բազմութիւնը մտանում է յաւիտենական զրկանքների, եթէ մի հասարակութեան մէջ նոյն իսկ մի հասարակութիւնը կը նշանակէ, ինչպէս ճանապարհի վրայ է դրւած, և

վրդովելու պատճառ էր դարձել:

Ամիր Նիզամ մէկ քանի օր առաջ Մահար Դիւան կոչւած քաղաքից կէս ժամ հետի ամարանոցը քաղաքի կողմնալ մարդկանցով. և այսօր Տուրքայ-Բագուի ճանապարհով գէպի Թէքան ճանապարհով:

Թագաժողովի մի անխնամ և անզգոյշ վարմունքը կրօնաւորների հեղինակութիւնը և ուժը բարձրացրեց, որոնք այսուհետեւ կառավարական կարգադրութիւններին էլ աւելի խուլ կերպով են հակառակելու:

ՄԻՐՁԱ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՐՈՆԻԿ

Տփլիսի կը գրեն թէ վեհ. կաթողիկոսը դժգոհ է իր շուրջը գտնուող անձերէն, որք սխալ խրատներ կուտան ելքեր: Ասոնցմէ են Խորէն էֆէնտի Խրիմեան, կաթողիկոսին եղբորդին, և Կորիւն վարդապետ, որ արձակուած է զաւազանակրի և զիւրանապետի պաշտօններէն: Երանի՛ թէ հաստատուէր այս լուրը:

— Վանի առաջնորդական տեղապահ Տ. Ներսէս եպոս. Ասլանեան վեջնապէս մեկնել է ի վան:

— Տփլիսի կը գրեն թէ կառավարութեան Սինոդի ներկայացուցիչը նոր պահանջում մը ըրեր է: Սուաշարկեր է որ վեհ. կաթողիկոսը ինքնին չը անօրինէ ամուսնական խնդիրները, այլ սինոդի անդամներու մեծամասնութեան որոշումը գործադրէ: Յայտնի չէ թէ կողմատի կառավարութիւնը ի՞նչպէս պիտի ընդունի այս առաջարկը:

— Տփլիսի Հայուհեաց ընկերութիւնն ալ կողմատի Հայոց բարեգործական ընկերութեան դժբաղդութեան հանդիպեցաւ: Կառավարութիւնը նոր ծրագիր մը առաջարկեց, որով բոլոր մասնաճիւղերը կը լուծուին, և ամէն քաղաքի կամ գիւղի մասնաճիւղը կը դադրի յարաբերութիւն հաստատելէ կեդրոնին կամ միւս ճիւղերուն հետ:

նրա անկումը—ուշ թէ շուտ—անխուսափելի է:

Այս տեսակ նորանոր մտքերի յորձանքը տակն ու վրայ է անում Պիերի հոգեկան աշխարհը և նա մտում է շարած, յուսահատական, անորոշ գրութեան մէջ, ի՞նչ անել ինչպէս գործ գնել իր ոյժերը հասարակութեան օգտին. ո՞ր տեղ փնտրել թշուառ մարդկութեան ցաւերի դարմանը: Եւ մինչդեռ Պիերը անձնատուր է եղած իր «համախարհային վշտին»—նրա շուրջը եռոցող կեանքը ուժգին հարուածով սթափեցնում է նրան մտաբոլորներից: Նա տեսնում է իր աչքով, թէ ինչպէս անգործ արհեստաւոր Սարվան, որպէս կենդանի բողոք հասարակական կազմակերպութեան դէմ՝ Պիերի քրիստոս եղբոր արհեստանոցից գողացած ռուբը գցում է Բարոն Դիւլիլարի տան բակը և քանդում շինութեան կէտը՝ սպանելով ու վիրաւորելով չորս կողմի անմեղ վկաներին... Աւերմունքի այդ սոսկալի դէպքը, դրանից առաջացած քաղա-

— Վանէն կը գրեն թէ մայրենի եկեղեցին վերագործող հայերը կառավարութեան բողոքած են կաթողիկ վարդապետներուն դէմ, որոնք բարկանալով ևս կը պահանջեն իրենց տուած դրամները: Արդէն պայմանաժամով պարտաւոր հակներ առած էին ամէն մէկէն. Հացի գինը իջած է. մէկ շաբթ 100 դրուէն զեած է 60ի: Յոյս կայ աւելի իջնալու: Գուրա Հիւսէին փաշա 10-12 նաւ ցորեն շրկեց Վան ծախելու համար: Այդ փաշան կրնայ ամբողջ Վան քաղաքը կերակրել մէկ տարի՝ իր ունեցած ցորենով: Փաշան, կառավարութեան իր պահանջներուն փոխարէն, հաւաքած էր ամբողջ զաւառին տնտեսողները: Եւ թէև, յետոյ թուրք կառավարութիւնը իր պարտքը վճարեց, բայց ցորենը ևս չը կրցաւ առնել: Ձմեռը շատ լաւ անցած է Վանի մէջ, Աշնան հունձը սակաւ էր, բայց դարունին ամէն մարդ յաւցանած է, շնորհիւ ամէն կողմէ հասած նպաստներուն: Վանի ընդհանուր վիճակը լաւ է. խըստաւթիւնները դադարած են: Միայն թէ անոնք որ երբեմն մատնիչները կաշխատէին վերցնել, իրենք սկսեցին մատնութիւն ընել:

— Թաւրիզի փոխարքայ Ամիր Նիզամ Պագու հասեր է, ուրկէ Խորասան իր հայրենիքը պիտի երթայ: Պարսկաստանի մեր մասնաւոր թղթակիցը նկարագրած է, մեր այս օրուան թերթին մէջ, այն խռովութիւնները որոնց պատճառաւ Ամիր Նիզամ հրաժարական տուաւ: Պարսկաստանցի Եղբարք Թումանեաններ մեծ պատիւ ըրեր են մեծահամբաւ փոխարքային:

— Թ. Փաղարճը սակաւաթիւ աղղայինները, 380 Փրանք հաւաքելով, զրկած են Պարսկարքաւան սովեալներուն համար:

— Տուրքի աղղային վարժա-

քական ձերբակալութիւնները, անխնայական գլխատուր և հասարակական լարուած, սպասողական տրամադրութիւնը՝ ամենահամոզիչ նշաններ են թուում Պիերին, որ Ֆրանսիայում բուրժուազական իշխանութեան անկումը այնքան էլ հեռու չէ: Պանամայի սկանդալը, աղղային ժողովի անդամների կաշտակերութիւնը, կուսակցութիւններ միւս կողմից՝ սպասողից են կառավարութեան թուլութեան, անբարոյականացման: Եւ այդպէս՝ Պիերի երեւակայութեան մէջ հեղձեցեալ գծագրվում է արիւղ զստակարգի համար սոսկալի այն ոչ-հեռու ապագան, երբ այժմուան անարդար հասարակական կազմակերպութիւնը—անհասարակութեան, ճնշման և հարստահարութեան ընթացքը՝ յաւիտենապիտի խորտակուի և այդ հնացած, փթած շնչի աւերակները սակից պիտի բուսնի Ֆրանսիայի համար նոր կեանք, արդարութեան և անսեռական հասարակութեան

րանի աշակերտները և աշակերտուհիները, «իրենց հեռուստոյից բացարձակ և քոյրերուն» համար հանգանակութիւն կատարելով իրենց մէջ, հաւաքած են 17.50 ֆրանք և ուզարկած են մեզ: Այս գումարը առաջին պատերազմի ժամանակ Ս. Պատրիարքին պիտի զրկենք:

— «Սթանտարտոնի Կ. Պօլսի թղթակիցը կը գրէ թէ Հ. Յ. Գալակցիութիւնը հաղորդած է Տասեան Յարութիւն փաշայի թէ, բանակցութեանց միջոցին Հայաստանի մէջ բարենորոգում մտցնելու համար խնդրուած պայմանաժամը լրացած ըլլալով, ամէն պատասխանատուութենէ ազատ կը զգայ ինքզինք: Փաշան անմիջապէս Պալատ վազած և առաջարկած է Տրդատ էֆէնտին Եւրոպա զրկել: Ուրախալի է որ Հայ յեզափոխութիւնը այսօր այնչափ զօրաւոր է որ, Տասեանները երբեմն կը ստիպուին Եւրոպայի պալատը վազել...»

— Բաղէշի մէջ շփոթութիւններէ կը վախցուի: Անդորրութիւն չը կայ: Փետր. 14ին թուրքերը սպառնացան յարձակիլ հայերուն վրայ և խանութները փակուեցան, բայց կառավարութիւնը անմիջապէս ցրուեց զանոնք: Հետեւեալ օրը ոստիկանութիւնը ձերբակալեց քան հայեր, որոնք շարժման յետոյ արձակուեցան: Հետեւեալ օրը ոստիկանութիւնը տուն մը մտնել փորձելով, արձակուած հրացանէ մը ոստիկան մը մեռաւ և իր ընկերները փախան: Հայ մը տունէն դուրս ելած ժամանակ սպաննուեցաւ զինուորներէն: Ինը հայեր ձերբակալուեցան բայց յետոյ արձակուեցան: Շիւքրի և իր ընկերները որոնք ցորեկ տեսն սպաննած էին մէկ քանի հայեր, անպարտ արձակուեցան:

— Կ. Պօլսի անգլիական դեսպանը կը գրէ Լօրտ Սոլպէրիի

թէ, կաշխատի որ փակուած որբանոցները վերստին բացուին: Ամերիկեան դեսպանը պիտի աշակցի իր բոլոր ուժով, եթէ Դուռը մերձէ Անգլիական դեսպանին պահանջները: Վերջին պատերազմէն հետէ, Ամերիկեան դեսպանին գիրքը շատ զօրացած է Կ. Պօլսի մէջ:

Ն Ա Մ Ա Կ Ա Տ Ո Ւ Փ

— 2. Պ. Սուլինա. — 2եր նամակը ուրախութեամբ կը հրատարակէինք, բայց ձեզ չենք քանչնար: Խնդիրը այնչափ ծանր է որ, մեզ բացարձակապէս ծանօթ և վստահելի անձ մը գրելու է:

Ն Ե Ր Ք Ի Ն Լ Ո Ւ Ր Ե Ր

2որեքշաբթի օր Մ. Բարազէլօֆ, բամկավարականներու պետը, Վառնայի մէջ ընտրութեանց առթիւ ճառ մը խօսելով, քննադատեց երկրին ելեւմտական ուղղութիւնը:

— Մ. Բարազէլօֆ Պոլսէջ գացած է մէկ քանի անձերու կողմէ բանակցելու նշանաւոր արձանագործի մը հետ Մ. Ստամպուլօֆի արձանը շինելու համար, որ պիտի գրուի ճիշդ սպաննուած տեղը:

— Սէլվիցի սպայ Բաքարօֆի ազգականներէն մին Ռուսիոյ մէջ մեռնելով 7,000,000 ֆրանք ժառանգութիւն թողած է:

Ա Ր Տ Ա Ք Ի Ն Լ Ո Ւ Ր Ե Ր

ՌՈՒՍՈՒ ԵՒ ԱՆԿՆԻՒՄ. — Այս երկու պետութեանց միջեւ պատճառ եղող բազմաթիւ խնդիրներու մասին բանակցութիւնները կը շարունակուին, բայց տալալին վերջացած չեն: Երբ վերջանան, մեծ յաղթանակ մը տարուած պիտի ըլլայ ընդհանուր խաղաղութեան համար: Վերջնական դաշնագիրը կնքուելէն առաջ, Փրանսոյի հաւանութիւնն ալ

պիտի առնուի: Փիլիպին, ՊԱՏԵՐԱՉՄԸ. — 2օրավար Օթիս միշտ լուստես է, կը հեռագրէ թէ ամերիկեան զօրքերը շատ հանգիստ են: 13 սպանիական թնդանօթակիրներ Մանիլա բերուեցան, ռազմա-մթերքները յափշտակուած էին ապստամբներէն: Փոքրիկ ընդհանուրներ պատահեցան ապստամբներուն և ամերիկեան զինուորներուն միջեւ: «Ուլըրտ» կը գրէ թէ պատերազմը պիտի յետաձգուի մինչեւ լազուր ասքին պատճառով: Զանք կը ըլլայ հայտնութիւն դոյացնել: Ապստամբները երկուքի բաժնուած են, մէկ մասը բացարձակ անկախութիւն կը պահանջէ, իսկ միւս մասը կը գահանայ ամերիկեան քօնթրօլի տակ կառավարութեամբ մը: ՍՍՄՕ. — Երեք պետութեանց պատուիրակները ճամբայ ելան Սամօա երթալու համար: Ամերիկեան ծովակալը հրահանգ տուցած է ընդհանուրներէ զգուշանալ: Մաթթաֆայի նուաճումին համար, եթէ Եւրոպական զօրքերը բաւական չըլլան, ուրիշ զօրքեր ալ պիտի զրկուին:

ԽՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Շիւքրի քաղաքապետ ընտրուեցաւ ռամկավարական Մ. Հարիսըն: Անիշխանական մը կարողացաւ միայն 46,000 քուէ տանալ, մինչդեռ Մ. Հարիսըն 149,150 քուէ ստացած էր: — Սպանիոյ վերջին ընտրութեանց ժամանակ, դրամը մեծ դեր խաղացած է: Յաղթուած ընտրելի մը խոստովանած է թէ 20,000 ֆր. վատնած է, բայց իր հակառակորդը 63,000 ֆրանքով կրցած է ընտրուիլ: Ռեքիշ մը 200,000 ֆր. ծախք բրած է: Մ. Սիլվէլա կը հպարտանայ թէ ընտրութիւնները նմանը չը տեսնուած օրինաւորութեամբ կատարուեցան:

— Սպանիոյ վերջին ընտրութեանց ժամանակ, դրամը մեծ դեր խաղացած է: Յաղթուած ընտրելի մը խոստովանած է թէ 20,000 ֆր. վատնած է, բայց իր հակառակորդը 63,000 ֆրանքով կրցած է ընտրուիլ: Ռեքիշ մը 200,000 ֆր. ծախք բրած է: Մ. Սիլվէլա կը հպարտանայ թէ ընտրութիւնները նմանը չը տեսնուած օրինաւորութեամբ կատարուեցան:

— Սպանիոյ վերջին ընտրութեանց ժամանակ, դրամը մեծ դեր խաղացած է: Յաղթուած ընտրելի մը խոստովանած է թէ 20,000 ֆր. վատնած է, բայց իր հակառակորդը 63,000 ֆրանքով կրցած է ընտրուիլ: Ռեքիշ մը 200,000 ֆր. ծախք բրած է: Մ. Սիլվէլա կը հպարտանայ թէ ընտրութիւնները նմանը չը տեսնուած օրինաւորութեամբ կատարուեցան:

վրայ հիմնուած նոր հասարակութիւն:

Պիերի այդ երեւակայութիւնը դատարկ ցնորք չէ. դա մի տրամաբանական եզրակացութիւն է, որին զաւրի է Զօլայի հերոսը, այժմեան կեանքի երեւոյթները ուսումնասիրելուց եւ խիստ քննադատելուց: Միեւնոյն եզրակացութեանը վաղուց հասել է նաեւ հասարակական գիտութիւնը, այնպէս որ Պիերը իր բոլոր մտքերով ու գաղափարներով վերջ ի վերջոյ գալիս յանգում է գիտական տեսակէտին: Այդ տեսակէտից նայելով մարդոց թշուառութեան խնդրին, Պիերը դառնում է գիտական մտածող և նրա համար իր հայրենիքի պահանջները կազմում են ընդհանուր մարդկային պահանջների մի մասը:

Զօլան, որպէս փորձնական, ինքուկտիվ մտածող, այս նոր վէպի մէջ էլ ցոյց է տալիս, թէ ինչպէս մարդ ուսումնասիրելով ու գիտելով կեանքի մասնաւոր երեւոյթները՝ գալիս է ընդհանուր եզրակացու-

թիւններին:

Պիերը, նախ իր կատարելալ հաւատարմութեամբ և փորձում է ծառայել մարդկութեան կրօնի, հաւատի ու ժող. — յուսախաբուում է: Ապա նա փորձում է կրօնն ու հոգեւոր կոչումը դարձնել իր միջոց մարդկային ճանաչարհային վիշտն ու թշուառութիւնն ամոքելու համար: Այդ տեղ էլ նա յուսախաբուում է, զգալով բարեկարգութեան բացարձակ անկարողութիւնը բուժելու հասարակութեան նոյն իսկ ամենաթեթեւ մի վէրքը:

Փշուած է նրա հաւատքը դէպի կրօնը, գէպի գերբնականը. փշուած է նրա հաւատքը դէպի բարեգործութիւնը... Ուրեմն ինչո՞ւ է այլևս մնում նա կրօնաւորի զգեստի մէջ, կատարում կեղծ-կրօնաւորի, անհաւատ հոգեւորականի դերը: Ահա վրայ են հասնում իր քիմիկոս վիճելով եղբայրը, նրա արգէն հասունցած խելացի դաւանները, նրա հոգեւոր ընդունած զեզանի աղջիկը... Սրանք խիստ փրկարար ազգեցու-

թիւն են ունենում Պիերի հիւանդ կազմի ու հիւանդ հոգու վրայ և նա թողնում է կեղծաւորութեան ազդարար իր կրօնաւորութեան զգեստները, ամուսնանում իր սիրած աղջկայ հետ, զաւակ ունենում եւ տարուած աշխատակցի, լինում իր շրջանի համար գործն ու օգտակար անհատ:

Զօլայի վէպի բովանդակութիւնը պատմելով եւ չեմ կարծում որ ընթերցողին զազաւար տուած լինիմ այդ հոյակապ գրուածքի մասին: Ես ուզեցի ծանօթացնել ընթերցողին գրուածքի ոգու, նրա գաղափարի հետ: Վէպի շարունակ գեղարուեստական արժանաւորութիւնները, Զօլայի պլաստիկ գրչին յատուկ պատկերները, եւ նկարագրութիւնները խորը արմատանում են մարդու երեւակայութեան մէջ, եւ սաստիկ ուժգին հոգեկան զրգիւն են պատճառում ընթերցողին: Ընթերցողի առաջ կենդանի պարզութեամբ ներկայանում է Պարիզը—

Ա. Զ. Դ

Վաղը առաւօտ փամբ 9/ն, Պատ. Հայկ. Ե. Եարաբնան Սուրբ Յարութեան վրայ պիտի քարոզէ հայերէն լեզուաւ: Ժամը 11ին ալ Պուլիտար Աւետարանականներուն հետ մասնակցութեամբ, Հաղորդութեան Սր. խորհուրդը պիտի կատարուի:

Ա. Զ. Դ

Յառաջիկայ տեղատեղիներ պիտի բացուի Վառնայի մէջ Ա. Ամբրիանեանցի տնօրինութեամբ օրինազայ Հայկական դպրոցը, ուր Պր. Լ. Ամբրիանեանց ղեկավար վարժուհի գերը պիտի կատարէ: Ուսանելու սովորակոն բառարկաներէն զատ, եւ բացի Հայերէն սե Պուլիտարէն լեզուներէն, որք պարտաւորիչ պիտի ըլլան, կան նաեւ Պրանսերէն, Գերմաներէն եւ Անգլիերէն լեզուները: Գինըրը ամսական 10, 6 և 8 լէվ: Դասակ—ամսական 15 լէվ 8 դասի համար: 2—6 Ծնօրէն Ար. Ամբրիանեանց

ԿԸ ՓԵՏՏՈՒՄ

Բնիկ Ակնայ Լիճ գիւղացի Մ. Ա. Ղեքսանյան Մեղրուեան, նախկին դասատու Տօլրիչի, որ այժմ Թուրքիա կը գտնուի, Իրիէ. կամ տեղեկութիւն սենեցող ազգայիններէն, կը խնդրուի որ անմիջապէս գրեն հասցէն խմբագրութեանս: — Նոյնպէս կը խնդրուի կեանքացի Սինան Թօփաքլաճեանի մասին տեղեկութիւն տալ խմբագրութեանս:

Ա. Զ. Դ

Սիլվէնէն Տ. Յարութեան Թնկըրեան անմիջական պէտք ունի օգնական—ստիպիչի մը: Եւրոպական ամսական կամ ասորիական սովորակութիւն: Վճարում քոնսուլցի: Դիմել ուղղակի իրեն:

ԵՐՈՎԱՅԻՆ ԶՐՈՍՄԱՐԱՆ, «ԿԻՐՈՉՏ» Հանձն Բանաժողի Գիշոյ դիմը

Սոյն ամսանային պարտէզին բացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի, տնօրինութեամբ Տ. Տիգրան Թիւֆէնքեանի:

ՕՏԳՈՅՐՈՒՄ: Ա. ՇՄԿԱՑՈՎՅ ՍՇՏԱՏԻՆԱ «ՅՅԱՅՈՒՄՅՏ» ՅԱՐՏԱ.

այդ զարմանալի քաղաքը իր տեսակական, քաղաքական եւ բարոյական միջնորոտով:

Պատկերն այնքան որոշ ու պայծառ է, որ կարծես կիլիկիւսագրափ տեսարան է բացվում մարդու առաջ, այն զանազանութեամբ միայն, որ կիլիկիւսագրափը երբէք չի կարող ստեղծագործել մի հասարակութեան, մի ազգային քաղաքի ներքին եւ արտաքին կեանքը, իր ամբողջ մեծութեամբ ու բովանդակութեամբ, ինչ որ մենք տեսնում ենք Զօլայի վէպում: Վէպի մէջ գործող թէ՛ զլիտաւոր եւ թէ՛ երկրորդական անձնաւորութիւնները մնում են մի տեսակ մտախառն շարքով ծածկուած եւ նրանց բոլորի վրայ ճնշող ուժով բարձրանում, սաւառնում է մի հակառակակապակցութիւն—Պարիզի պատկերը:

ԵՐՈՒԱՆԻ ՂԱԶԱՐԱՆՆԵՐ

—)(—